

## NOTA DE FUNDAMENTARE

### la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024)

#### 1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

#### 2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

##### 2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea perfecționării cadrului normativ rezidă din Acțiunea 3.5.3 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale” din *Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 332/2023*<sup>1</sup>.

În același timp, intervenția propusă rezidă și din acțiunea nr. 44 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale”, cuprinsă la Obiectivul general IV. „Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului” din *Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2024*, aprobat prin *Ordinul Ministrului Justiției nr. 324/2024*<sup>2</sup>.

O altă condiție care a impus elaborarea prezentului proiect este necesitatea executării *Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024 privind controlul de constituționalitate și excepția de neconstituționalitate a articolelor 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și 84 alin. (4) din Codul de procedură civilă (sesizările nr. 269a/2023, nr. 7g/2024, nr. 64g/2024, nr. 75g/2024 și nr. 153g/2024) (taxa de timbru)*<sup>3</sup> (în continuare – *HCC nr.20/2024*).

Totodată, proiectul de lege vine cu ajustări de înlăturare a unor inadvertențe care creează anumite dificultăți practice în aplicarea uniformă a legii.

Deși Compania Națională de Asigurări în Medicină este o autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care este împuternicită să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale

<sup>1</sup> [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=140367&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140367&lang=ro)

<sup>2</sup> [https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/plan\\_mj\\_2024\\_final.pdf](https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/plan_mj_2024_final.pdf)

<sup>3</sup> <https://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=862&l=ro>

persoanelor asigurate, precum și în apărarea intereselor statului, aceasta nu este scutită de la plata taxei de stat, cu toate că art. 2 al *Legii taxei de stat nr. 213/2023* (în continuare – *Legea taxei de stat*) asigură scutirea de la plata taxei de stat și inclusiv taxei de timbru, autoritățile publice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății (în care se încadrează inclusiv CNAM).

O altă inadvertență este faptul că în anexa nr. 1 a *Legii taxei de stat* lipsesc prevederi referitoare la cuantumul taxei de stat în procedurile privind recunoașterea, executarea, contestarea hotărârilor arbitrale străine. Datorită acestui fapt, instanțele de judecată aplică neuniform prevederile *Legii taxei de stat* în cazul acestor proceduri.

## 2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În contextul violenței în familie, victimele se confruntă adesea cu dificultăți suplimentare atunci când încearcă să-și apere drepturile în instanță, în special în cazurile care implică partajul averii sau alte litigii patrimoniale, iar cadrul normativ existent nu oferă suficiente măsuri de protecție și facilități pentru victime.

În situațiile actuale, victimele violenței în familie sunt obligate să plătească taxa de stat și taxa de timbru pentru a putea iniția un proces judiciar de partaj al averii sau alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Această obligație poate descuraja sau chiar împiedica victimele violenței în familie să își caute „dreptatea” în instanță, având în vedere că multe dintre ele se află într-o situație financiară dificilă, uneori fiind dependente financiar de potențialul agresor.

În același timp, Curtea Constituțională prin *HCC nr.20/2024* a declarat neconstituțional textul „*Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eşalonare, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.*” din teza întâi și textul „*și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul*” din teza a doua a articolului 2 alineatul (2) din *Legea taxei de stat* precum și a textului „*Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eşalonare, cu excepțiile prevăzute de Legea taxei de stat nr. 213/2023.*” din teza întâi și textul „*și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul*” din teza a doua a articolului 84 alineatul (4) din *CPC*).

- Cu privire la scutirea, amânarea și eşalonare taxei de timbru, Curtea Constituțională menționează următoarele:

„108. Curtea constată că o ingerință mai puțin intruzivă este reprezentată în acest caz de posibilitatea de scutire, eşalonare sau amânare a taxei de timbru, care ar fi decisă de instanța de judecată, atunci când există motive întemeiate în acest sens, după modelul reglementat la articolele 85 alin. (4) și 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevăd că în funcție de situația materială și de probele prezentate, judecătorul decide scutirea de la plata taxei de stat sau a unei părți a ei.”

„109. Curtea notează că o scutire, amânare sau eşalonare de la plata taxei de timbru ar putea fi revocată de judecător sau instanță în orice moment dacă motivul acesteia a încetat să existe. În consecință, faptul de a permite punerea pe rol a cererii în lipsa achitării taxei de timbru atunci când există motive în acest sens nu ar împiedica instanțele să perceapă taxele de timbru dacă, într-o fază ulterioară, situația financiară a reclamantului s-ar îmbunătăți (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kreuz v. Polonia*, 19 iunie 2001, § 65). Curtea reține că o asemenea posibilitate reprezintă o soluție care realizează la fel de bine scopurile legitime urmărite, cu un prejudiciu mai mic pentru dreptul de acces la justiție.”.

- Referitor la compensarea taxei de timbru, Curtea Constituțională statuează următoarele:

„101. Astfel, Curtea Europeană a adoptat o abordare diferită în privința interdicției compensării cheltuielilor de judecată suportate în procedura contenciosului administrativ, subliniind că, în acest tip de litigii, consecințele vreunei erori sau greșeli comise de o autoritate publică în exercițiul puterii trebuie suportate de către stat, nu remediate pe cheltuiala persoanei (a se vedea *Zustović v. Croația*, 22 aprilie 2021, § 100).

102. Așadar, Curtea constată că interdicția compensării taxei de timbru nu urmărește un scop legitim în cazul litigiilor de contencios administrativ. Totodată, având în vedere că procedura contenciosului administrativ prezintă elemente comune cu procedura în contencios contravențional, Curtea reține că constatările de mai sus se aplică, *mutatis mutandis*, și în cazul interdicției de compensare a taxei de timbru în cazul depunerii unei contestații împotriva unei decizii contravenționale.”

### 3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

#### 3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ propune modificarea *Legii taxei de stat nr. 213/2023* referitor la posibilitatea scutirii victimelor violenței în familie de la plata taxei de stat și a taxei de timbru în procedurile de partaj al averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Iar în contextul executării *HCC nr. 20/2024 Codul de procedură civilă nr. 225/2003* (în continuare – *CPC*), *Codul Contravențional nr. 218/2008*, precum și *Legea taxei de stat*, urmează a fi modificate în modul în care normele să prevadă posibilitatea scutirii, amânării, eşalonării și compensării taxei de timbru.

- Cu privire la scutirea, amânarea și eşalonare taxei de timbru:

Intervențiile de la **art. 84 alin.(4) din CPC** și **art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat**, impun de a respecta raționamentele Curții Constituționale statuate în dispozitivul acesteia, pentru a exclude textul declarat neconstituțional. În special, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional doar aspectele ce țin de „scutire, amânare, eşalonare, precum și compensare” a taxei de timbru. Pornind de la aceste constatări, restricția de restituire a taxei de timbru se justifică din cauza că, aceasta se reține cu scopul de „administrare a justiției”, adică pentru compensarea lucrărilor de secretariat în cadrul instanțelor judecătorești, primirea și expedierea cererii către pârât, comunicarea cu reclamantul ș.a. (a se vedea pct. 85 din *HCC nr.20/2024*).

În acest sens, Curtea a statuat că impunerea obligației de plată a taxei de timbru la adresarea unei cereri în judecată este, în principiu, compatibilă cu scopul bunei administrări a justiției, care urmărește un scop legitim, în sensul articolului 54 alin. (2) din *Constituție*.

Pornind de la faptul că din constatările efectuate de Curtea Constituțională în *HCC nr.20/2024*, practic a oferit un regim juridic taxei de timbru similar cu cel al taxei de stat. Respectiv, pentru a prevedea posibilitatea scutirii taxei de timbru se propune modificarea **art. 85 din CPC** și **art. 5 al Legii taxei de stat**, astfel încât să fie susceptibilă de scutire taxa de timbru în dependență de situația materială și probele prezentate în acest sens de către persoanele fizice sau juridice.

De altfel, pentru a cuprinde toate ipotezele în care se achită taxa de timbru, **art. 5 din Legea taxei de stat** a fost completat cu **alin.(2)** în care va fi acordată posibilitatea judecătorului sau instanței de judecată să dispună scutirea părții de la plata taxei de timbru în cauzele de intentare a unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale precum și pentru fiecare cerere privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc. Mai mult decât atât, aceste reguli se aplică atât în primă instanță, cât și în căile de atac. Or, Curtea Constituțională, la pct. 116 din *HCC nr.20/2024* a statuat la fel acest mecanism.

În baza aceluiași raționament, **art. 453 din Codul contravențional**, se completează cu un nou alineat, ce va reprezenta o novăție pentru procedura contravențională, fiind reglementată posibilitatea scutirii, amânării și eşalonării taxei de timbru, care va fi acordată în baza situației materiale ale părților și de probele prezentate în acest sens. În cazul în care se emite o încheiere de respingere a cererii de scutire/amânare/eşalonare, părțile pot ataca încheierea doar împreună cu soluția finală pe fondul cauzei contravenționale.

Similar modului de acordare a scutirii taxei de timbru descrise mai sus, se propune modificarea **art. 86 din CPC** pentru a prevedea posibilitatea amânării și eşalonării taxei de timbru, iar ca și sancțiune procedurală pentru nerespectarea achitării taxei de timbru la termenul dispus de instanță, se operează modificări la **art. 267 CPC** în vederea scoaterii de pe rol a cererii.

- Referitor la compensarea taxei de timbru:

Prezentul proiect propune modificarea **art. 98 din CPC**, astfel încât taxa de timbru să fie inclusă printre cheltuielile judiciare pasibile de compensare din contul părții care a pierdut procesul. În acest caz, alin. (1) și (2) se completează pentru a prevedea expres că taxa de timbru se va încasa în contul instanței de judecată și nu la buget de stat, din contul pârâtului (dacă se acceptă acțiunea) sau din contul reclamantului (dacă acțiunea se respinge).

În cadrul unui proces de contencios administrativ, prevederile *CPC* se vor aplica corespunzător în temeiul art. 195 din *Codul administrativ*, iar în cazul unei proceduri de executare, în temeiul art. 163 din *Codul de executare*. În partea ce ține de procesul contravențional, cheltuielile de judecată vor fi compensate în

baza art. 383, care prevede că persoanei declarate nevinovată sau liberată de răspundere, i se repară cheltuielile suportate în proces.

- Referitor la restituirea taxei de timbru:

Taxa de timbru nu este susceptibilă de a fi restituită, nici în cazul în care cererea a fost admisă dar procedura s-a încheiat fără o hotărâre asupra fondului cauzei, fie din cauza retragerii cererii de către reclamant, fie ca urmare a încheierii unei tranzacții de împăcare între părți. Acest principiu se bazează pe faptul că, până în acel moment, instanța a efectuat deja anumite acțiuni administrative și procedurale, implicând costuri ce justifică nerestituirea taxei.

Cu toate acestea, există situații când taxa de timbru se justifică de a fi restituită. Printre aceste cazuri se enumeră următoarele situații:

- (i) a fost plătită o sumă de bani mare decât cuantumul prevăzută de prezentat lege (se restituie suma plătită în plus) – atunci când persoana eronat a achitat mai mult decât suma de 200 de lei – cuantumul fix stabilită pentru taxa de timbru, aceasta are dreptul să solicite restituirea diferenței;
- (ii) taxa de timbru a fost achitată însă persoana era scutită de la plata acesteia conform anexei nr. 2 – situația când o persoană a efectuat plata taxei de timbru fără a cunoaște că beneficiază de drept de scutire de la plata acesteia conform anexei nr. 2 din *Legea taxei de stat*;
- (iii) cererea (plângerea) nu a fost depusă în instanță – situația când persoana a achitat taxa de timbru, însă din anumite motive nu a mai depus cererea în instanță sau nu și-a exercitat dreptul de atac. Astfel, acțiunea nu a fost înregistrată iar instanța nu a efectuat nicio lucrare de secretariat, iar din acest motiv taxa de timbru nu și-a atins scopul și urmează a fi restituită;
- (iv) a fost plătită eronat către o altă instanță, decât cea competentă – s-ar putea ivi cazuri când persoana fie din cauza unei erori, fie din neînțelegerea regulilor de competență, a achitat taxa de timbru către o instanță care nu are competență de a examina astfel de cereri, respectiv persoană va dispune de dreptul de a solicita restituirea respectivei sumei plătite eronat.

În acest context, urmează ca **art. 7 al Legii taxei de stat** să fie completat cu **alin. (3)** care va reglementa situațiile în care taxa de timbru va fi susceptibilă de restituire. Totodată, articolul va fi completat cu **alin.(4)** care va reglementa procedura de depunere a cererii de restituire a sumei plătite ca taxă de timbru. Din considerentul că taxa de timbru nu se încasează în bugetul de stat ci în contul instanțelor de judecată, cererea de restituire nu se va depune la Serviciul Fiscal de Stat ci se la sediul instanței unde a fost achitată taxa timbru și va fi restituită din contul acesteia. Termen de depunere a cererii de restituire va fi de cel mult un an de la data efectuării plății.

- Referitor la taxa de stat pentru cererile care vizează hotărârile arbitrale

În prezent, în pofida faptului că, în conformitate cu art. 475<sup>1</sup> alin. (7), art. 477 alin. (4) și art. 483 alin. (4) din *Codul de procedură civilă*, pentru cererile care vizează hotărârile arbitrale (*i.e.* de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine, de desființare a hotărârile arbitrale, precum și de eliberare a titlurilor de executare silită a hotărârilor arbitrale) se impune taxă de stat, *Legea taxei de stat* nu prevede expres care este cuantumul taxei care urmează a fi încasată. Acest fapt a determinat o practică judiciară neuniformă.

Prin urmare, proiectul propune reglementarea expresă a cuantumului taxei de stat pentru aceste tipuri de cereri (*i.e.* 250 lei). Astfel, acest quantum va fi identic ca și în cazul cererilor privind cauzele cu procedură specială. Or, în mod similar, cererile care vizează hotărârile arbitrale nu abordează un litigiu de drept.

- Referitor la scutirea de la plata taxei de timbru a victimelor violenței în familie:

Proiectul presupune și modificarea **anexei nr. 2 la *Legea taxei de stat*** prin introducerea unei noi categorii de persoane care vor beneficia de scutire de plata taxei de stat și taxei de timbru la înaintarea acțiunii de partaj a averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Astfel, anexa nr. 2 la *Legea taxei de stat*, se completează cu un nou punct **1.4<sup>1</sup>**, care prevede că *se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru victimele violenței în familie în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie*.

Această modificare va permite victimei violenței în familie să fie scutită de la plata taxei de stat și a taxei de timbru *în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie* indiferent de calitatea procesuală deținută. Astfel, scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru reprezintă o extindere a protecției juridice și o măsură de sprijin financiar, facilitând accesul la justiție pentru victimele violenței în familie. Această măsură este menită să elimine una dintre barierele financiare majore cu care se confruntă victimele atunci când inițiază sau sunt acționate în judecată cu acțiuni legate de partajul bunurilor sau alte litigii patrimoniale, fiindu-le asigurată scutirea de la plata cheltuielilor judiciare.

- Referitor la scutirea de la plate taxei de timbru a Compania Națională de Asigurări în Medicină:

Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – CNAM) este o autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care conform cadrului normativ este împuternicită să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor asigurate, precum și în apărarea intereselor statului (prin înaintarea unei acțiuni în instanță de judecată împotriva persoanelor fizice pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, și împotriva persoanelor juridice sau fizice

responsabile pentru prejudiciul cauzat persoanelor fizice în vederea recuperării cheltuielilor achitate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acordarea asistenței medicale). Conform pct. 1.12 al anexei nr. 2 la *Legea taxei de stat*, CNAM este scutită doar de taxa de stat.

În același timp, pct. 1.6. din anexa nr. 2 a *Legii taxei de stat* asigură scutirea de la plata taxei de stat și inclusiv taxei de timbru, autoritățile publice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății (în care se încadrează inclusiv CNAM) și să depună cereri de contestare a hotărârilor instanțelor de judecată.

Din aceste considerente, se propune modificarea anexei nr. 2 pentru excluderea neconcordanței dintre prevederile compartimentelor 1.12 și 1.6 în partea ce ține de scutirea de taxa de timbru a CNAM.

La subpct. 1.12.1 este scutit CNAM de la plata taxei de stat în acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Având în vedere că, plătitori ai primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă sunt doar persoanele fizice, se intervine corespunzător la acest subpunct.

Pornind de la faptul că CNAM poate include în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv, prestatorii de servicii farmaceutice grație art. 12 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 1585/1998*, în subpct. 1.12.2 urmează să se regăsească și prestatorii serviciilor farmaceutice.

La fel, a fost ajustat subpct. 1.12.3 potrivit art. 5 alin. (4) din *Legea nr. 1585/1998*, prin care se stabilește că cheltuielile pentru asistență medicală urgentă prespitalicească acordată persoanelor neasigurate se acoperă din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală. Respectiv, în temeiul art. 15 din *Legea nr. 1585/1998*, CNAM și agențiile ei teritoriale sunt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanelor (indiferent de faptul dacă sunt sau nu asigurate) recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Modificarea de la **art. 2 alin.(2)** din *Legea taxei de stat*, prin substituirea noțiunii „bugetul de stat” cu noțiunea „bugetul public național” se datorează faptului că cheltuielile recuperate de CNAM pentru acordarea asistenței medicale nu se varsă în bugetul de stat, ci în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Iar, conform art. 26 alin. (1) al *Legii 181/2014*, bugetul public național este format din: a) bugetul de stat; b) bugetul asigurărilor sociale de stat; c) fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală; d) bugetele locale.

Având în vedere că proiectul de lege urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale victimelor violenței în familie precum și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20/2024, prin prisma prevederilor art. 56 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative* se propune ca

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| modificările ce vor fi operate prin acest act normativ să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Opțiuni alternative nu sunt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>4. Analiza impactului de reglementare</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 4.1. Impactul asupra sectorului public                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru ar putea duce la o creștere a numărului de cereri și procese judiciare inițiate de victimele violenței în familie, ceea ce ar putea ușor încălca volumul de muncă al instanțelor de judecată. Totodată, și serviciile de asistență socială, ar putea vedea o creștere a solicitărilor de sprijin și consiliere din partea victimelor violenței în familie. Totuși, în contextul în care statul are obligația pozitivă de a asigura accesul la justiție victimelor violenței în familie, scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru în acțiunile de partaj al averii constituie una dintre măsurile pentru care se va asigura respectarea acestei obligații.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Implementarea prevederilor proiectului va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.</p> <p>În acest sens, urmează a se remarca faptul că impactul proiectului se va manifesta asupra bugetului de stat prin faptul că, victimele violenței în familie vor fi scutite de plata taxei de stat și taxei de timbru în cauzele privind partajul averii sau alte litigii patrimoniale care sunt în legătură cu actele de violență în familie.</p> <p>Anexa nr. 1 la <i>Legea taxei de stat</i>, stabilește la compartimentul 1.1. cuantumurile taxei de stat pentru toate cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, iar compartimentul 1.7. stabilește cuantumurile taxei pentru cererile de partaj.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dat fiind faptul că taxele pentru acțiunile patrimoniale se calculează în funcție de valoarea acțiunii (a se vedea art. 87 din <i>Codul de procedură civilă</i>) și nu reprezintă o sumă fixă, victimele violenței în familie vor fi scutite de la plata taxei de stat, din contul bugetului de stat, în cuantumurile stabilite de compartimentul 1.1. al anexei nr. 1 la <i>Legea taxei de stat</i> în modul următor:</li> </ul> <p>„1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, pentru cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil”:</p> <p>1.1.1. - dacă valoarea acțiunii este mai mică sau egală cu 5000 lei = 5% din valoarea acțiunii, dar nu mai puțin de 150 lei pentru persoanele fizice;</p> <p>1.1.2. - dacă valoarea acțiunii este de 5001–50000 lei = 250 lei + 4% din valoarea acțiunii care depășește 5001 lei;</p> <p>1.1.3. - dacă valoarea acțiunii este de 50001–1500000 lei = 2050 lei + 3% din valoarea acțiunii care depășește 50001 lei;</p> <p>1.1.4. - dacă valoarea acțiunii este de 1500001–5000000 lei = 45550 lei + 2% din valoarea acțiunii care depășește 1500001 lei;</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.1.5. - dacă valoarea acțiunii este de 5000001–10000000 lei = 115550 lei + 1% din valoarea acțiunii care depășește 5000001 lei;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 1.1.6. - dacă valoarea acțiunii este egală sau mai mare de 10000001 lei = 165550 lei + 0,5% din valoarea acțiunii care depășește 10000001 lei;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Iar pentru acțiunile de partaj al averii, cuantumul taxei de stat este stabilit de compartimentul 1.7. al anexei nr. 1 în modul următor:<br/> <i>„1.7. Pentru cererile de partaj”</i> cuantumul se stabilește conform pct. 1.1., calculat din valoarea bunurilor pretinse.</li> <li>Totodată, victimele violenței în familie vor fi scutite și de plata taxei de timbru care este stabilită la art. 2 din <i>Legea taxei de stat</i>, care constituie 200 lei pentru intentarea unui proces judiciar civil.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>4.3. Impactul asupra sectorului privat</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>4.4. Impactul social</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p>Deși scutirea de la plata taxei de stat va genera costuri pe termen scurt pentru bugetul de stat, beneficiile pe termen lung, pot fi creșterea accesului la justiție și reducerea cazurilor de violență în familie. Odată ce victimele au acces mai facil la justiție, ele pot fi încurajate să caute protecție legală și să inițieze procese de partaj al averii pentru a nu fi nevoite să locuiască în continuare alături de agresor și pentru a se separa de acesta. Prin eliminarea obstacolelor financiare, victimele sunt încurajate să ia măsuri legale împotriva agresorilor lor. Această împuternicire le poate ajuta să rupă ciclul violenței, să se îndepărteze de relațiile abuzive și să își refacă viața într-un mediu mai sigur.</p> <p>Victimele violenței în familie sunt adesea persoane vulnerabile, care se confruntă cu dificultăți financiare și sociale. Scutirea de la plata taxei de stat poate duce la o creștere a numărului de cazuri raportate și soluționate în instanță, contribuind astfel la reducerea impunității agresorilor și la asigurarea că victimele își pot exercita eficient dreptul la apărare.</p> <p>Totodată, acest lucru poate reduce riscul de re-victimizare și poate oferi un sentiment de siguranță și stabilitate pentru victime și pentru copiii acestora.</p> |
| <b>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>4.5. Impactul asupra mediului</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>4.6. Alte impacturi și informații relevante</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Nu au fost identificate.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nu este aplicabil.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>În conformitate cu prevederile art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul <i>Transparența decizională</i>, directoriul <i>Proiecte de acte normative</i>, subdirectoriul <i>Registrul proiectelor de acte normative</i> unde a fost plasat <a href="#">Anunțul de inițiere a procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Legii taxei de stat nr. 213/2023</a>, precum și pe portalul <a href="http://www.particip.gov.md">www.particip.gov.md</a> prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.</p> <p>Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-10125 din 10 septembrie 2024, proiectul de lege <i>pentru modificarea anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 (scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale)</i> a fost transmis spre avizare: Ministerului Finanțelor (inclusiv Serviciului Fiscal de Stat) și Ministerului Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări Ministrul Finanțelor. Ministrul Muncii și Protecției Sociale prezentând lipsă de obiecții și propuneri. Din avizele prezentate asupra proiectului de lege, au fost extrase acele compartimente care vizează obiectul de reglementare a prezentului proiect.</p> <p>În procesul de avizare repetată au prezentat obiecții, propuneri, și recomandări Ministrul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină. Toate propunerile și obiecțiile înaintate au fost analizate și inserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege nominalizat.</p> |
| <b>7. Concluziile expertizelor</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Proiectul de lege a fost supus expertizei de către Centrul Național Anticorupție care prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10323 din 06.02.2025 au menționat că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție. nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU